

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3251/2017. (X. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.400/2016/2. számú végzése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Czuczay Marianna, székhelye: 2536 Nyergesújfalu, Kossuth Lajos utca 262.) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók elsődlegesen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Kfv.II.37.400/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt terjesztették elő panaszukat. Másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságtól.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [4] 2.1. Az indítványozók felperesként keresetet nyújtottak be a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, amelyben kérték a tulajdonukat képező ingatlanok vonatkozásában a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal által hozott kisajátítási határozatok megváltoztatását. A kereseti kérelmük szerint a kisajátítási hatóság számukra elfogadhatatlanul alacsony kisajátítási kártalanítási összeget állapított meg, illetve a kisajátítási hatóság több jogszabályi rendelkezést megsértett az eljárása során. Ezen felül az indítványozók kérték a bíróságtól a visszamaradó területek kisajátítását, azok megközelíthetlenségére tekintettel.
- [5] A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pereket egyesítette és 3.K.27.228/2013/87. számú ítéletével a felperes indítványozók keresetét elutasította. A döntés indokolása szerint a kisajátítási eljárás során beszerzett szakvéleményben meghatározott összeg megfelelő volt, illetve a visszamaradó területek kisajátítása nem indokolt, ezért a felperesek kereseti kérelme megalapozatlan.
- [6] Az indítványozók az ítélettel szemben rendkívüli jogorvoslatként felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Kúriához, amelyben kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését arra tekintettel, hogy a bíróság nem tért ki minden kereseti kérelemre, illetve ismételten sérelmezték a kártalanítás összegét. A kérelmet a Kúria – jelen panasz által támadott – Kfv.II.37.400/2016/2. számú végzésével, hivatalból elutasította a Pp. 340/A. § (2) bekezdés c) pontja alapján. A Pp. megjelölt rendelkezése szerint nincs helye felülvizsgálatnak a kisajátítási ügyekben, ha a megállapított kártalanítás összege az egymillió forintot nem haladja meg. A végzés indokolása azt is tartalmazza, hogy a 3/2013. (IX. 23.) KMK. vélemény alapján a Pp. 340/A. § (2) bekezdése szerinti korlátozás a közigazgatási határozatban megállapított fizetési kötelezettséghez kapcsolódik, a megállapított kártalanítási összeg viszont az egymillió forintot egyik határozatban sem haladta meg.
- [7] 2.2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban kifejtették, hogy a 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat alapján a rendkívüli jogorvoslatok szabályrendszerének kialakítása során a jogalkotó szabadsága nem terjed ki más alapvető jogok megsértésére. Indoklásuk szerint a Pp. támadott rendelkezése nem rögzíti pontosan azt, hogy mely eljárásban meghatározott kártalanítási összegnek kell az egymillió forintot meghaladnia. A panaszosok aggályosnak tartják, hogy a szerintük bizonytalan tartalmú jogszabályi rendelkezést a Kúria egy kollégiumi vélemény alapján értelmezi. Az indítványozók álláspontja alapján tehát egyfelől a Pp. megjelölt rendelkezése,

másfelől a Kúria jogértelmezése megfosztotta őket attól, hogy bármifajta jogorvoslattal éljenek a bírósági döntéssel szemben, amely sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.

- [8] Az indítványban előadott érvelés szerint, míg a magánfelek jogvitáira irányadó Pp. 271. § (2) bekezdése által a felülvizsgálati eljárás kizárására irányadó három millió forintos értékhatár alól kivételt képeznek az ingatlanra vonatkozó jogviszonyok, ugyanakkor viszont a Pp. 340/A. § (2) bekezdése az állam és magánszemélyek között zajló kisajátítási eljárások során az egymillió forint alatti ügyekben nem engedi a felülvizsgálatot. A panaszosok nézete szerint e megkülönböztetés önkényes és nincs észszerű alkotmányos indoka, holott az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdéséből következően alkotmányos többletgaranciákat kellene tartalmazni a kisajátítás szabályainak. Álláspontjuk szerint tehát a hátrányos megkülönböztetés a rendkívüli jogorvoslathoz való hozzáférést illetően sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését.
- [9] A panaszosok az indítvány-kiegészítésben megjelölték az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is. A Pp. támadott rendelkezését azért tartják a tisztességes eljáráshoz való jogot sértőnek, mert nézetük szerint a felek egyenlőségének elvével összeegyeztethetetlen, hogy egy jogorvoslat igénybevételének lehetősége a kisajátítási hatóság döntésének tartalmától függ, nem pedig a felek nyilatkozatától független, a bíróság által felülbíráható feltételtől.
- [10] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [11] 3.1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat az Abtv. 26. és 27. §-ára alapozták.
- [13] Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [14] Az indítványozók az alapügy felperesei voltak, ezért jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, akik saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő az Abtv. 26. illetve 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszukat.
- [15] A panaszosok az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztették elő az indítványt.
- [16] Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés illetve a támadott jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [17] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [18] 3.3. Az indítványozók elsősorban a jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkoztak, amelyet egyfelől azzal indokoltak, hogy a Pp. megjelölt rendelkezése elzárja őket a felülvizsgálati eljárás lehetőségétől. Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti {összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe {pl. 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]}. Jelen ügyben az indítványozók a hatósági határozat ellen bírói felülvizsgálattal élhettek, arra nézve viszont nincs az indítványozóknak az Alaptörvényből levezethető joguk, hogy a bírói döntést rendkívüli perorvoslat keretében támadják. Az Alkotmánybíróság e töretlen gyakorlatát tehát kifejezetten megerősítette az indítványozók által is hivatkozott 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat.
- [19] Másfelől az indítványozók a Kúria a Pp. 340/A. § (2) bekezdésével kapcsolatos jogértelmezéséből vezették le a jogorvoslathoz való joguk sérelmét, mivel a Kúria a Pp. rendelkezése által megadott értékhatárt a közigazgatási határozatban megállapított fizetési kötelezettség szerint vette figyelembe.

- [20] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [21] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésre és azok alkalmazására hivatott rendes bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételvét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem” [3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]].
- [22] 3.4. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésben foglalt diszkrimináció tilalmára az igénybe vehető rendkívüli jogorvoslat biztosítása terén.
- [23] A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [27] bekezdésében „az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. Az alkotmányos szabály szerint »Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.« A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítélettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.”
- [24] Az Alkotmánybíróság álláspontja alapján azonban a Pp. 340/A. § (2) bekezdés c) pontja nem ilyen élethelyzetre vonatkozik és a fentiek szerint – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével való összefüggés hiányában – az indítványozó által állított megkülönböztetés alapvető jogot sem érint.
- [25] Az Alkotmánybíróság változatlanul fenntartja az álláspontját, miszerint a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat szabályozása során a törvényhozás meghatározhatja a felülvizsgálat alá eső jogerős döntések körét. Az a körülmény pedig, hogy nem minden végzés ellen van helye felülvizsgálatnak, összhangban van a jogintézmény rendkívüli jogorvoslati jellegével [3019/2014. (II. 11.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [26] E jogalkotói döntés szükségszerűen tesz különbséget egyes ügycsoportok között azáltal, hogy egyes esetekben lehetővé teszi a felülvizsgálati eljárást, más esetekben kizárja azt, az okszerű különbségtétel azonban nem áll összefüggésben az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.
- [27] Az indítványozók e körben felhívták az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdését is, azonban nem annak megsértését állították, hanem mintegy a kisajátítás szabályozását érintő diszkrimináció-tilalommal kapcsolatos többletgaranciaként hivatkoztak rá. Az Alaptörvény fenti rendelkezése szerint „[t]ulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.” E rendelkezésből viszont közvetlenül nem következik az, hogy a kisajátítási eljárás során született jogerős bírói döntés tekintetében biztosítani kellene a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét is.
- [28] 3.5. A panaszosok szerint a Pp. támadott rendelkezése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét is megvalósította. Ennek kapcsán az indítványozók

olyan érveket adtak elő, amelyek egyfelől tartalmilag a jogorvoslathoz való jog vélt sérelméhez sorolhatók, másfelől e körben is fenntartották a diszkrimináció során leírt érveiket.

- [29] Tekintettel arra, hogy a panaszosok a tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó önálló, illetve alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztettek elő, az Alkotmánybíróság ezen indítványelemekre a jelen végzés 3.3. és 3.4. pontjában (Indokolás [18]–[27]) tett megállapításait tartja irányadóknak.
- [30] 4. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1654/2016.

